

Список використаних джерел:

1. Балакирева Н. М. Нематериальные активы: учет, аудит, анализ: учеб. Пособие. М.: ИНФРА-М, 2005, 336 с.

Олександр ДОВГАНЬ
науковий керівник
к.е.н. Карп Г.В.
ІФННІМ ТНЕУ

**НАПРЯМИ ТА РЕЗЕРВИ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ
ПІДПРИЄМСТВА**

Світова фінансова криза, привернула увагу більшості аналітиків до проблем стану фінансової системи країни, і перш за все її банківського сектору. Але при цьому залишається поза увагою, що в основі всієї фінансової системи країни лежать фінанси підприємств реального сектору економіки, які є основою фінансової піраміди суспільства.

Саме об'єктивний стан фінансів підприємств, який можна оцінити такими показниками, як динаміка виробництва й обороту, платоспроможність, ліквідність оборотних коштів (оборотного капіталу), інвестиційна й інноваційна активність, рентабельність, конкурентоспроможність, наявність фінансових резервів і нових фінансових джерел економічного розвитку, є основним показником фінансового благополуччя суспільства в цілому. Але в публікаціях і теоретиків, і практиків відзначається триваюче погіршення економічного становища ряду підприємств реального сектора економіки і, насамперед, їхнього фінансового положення.

Напрями та резерви фінансового оздоровлення підприємства була і залишається предметом дослідження багатьох вчених і науковців. Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що даному питанню приділяється значна увага як з боку вітчизняних так і зарубіжних науковців. Відомі зарубіжні науковці, такі як Е. Альтман, Р. Лис, А. Таффлер, Г. Спрингейт, О.П. Зайцева, Р.С. Сайфулін і Г.Г. Кадиков. Найбільш відомим серед вітчизняних представників є О.О. Терещенко.

Мета дослідження полягає у дослідженні та систематизації напрямів та резервів фінансового оздоровлення підприємств в умовах невизначеності.

Існуюча криза відтворувальних процесів на підприємствах як результат політики фінансової стабілізації, орієнтованої на проведення твердої грошово-кредитної і бюджетної політики, змушує по-новому глянути на роль фінансових інститутів у поліпшенні економічного становища підприємств. Сьогодні необхідно перевернути "піраміду" політики макроекономічної стабілізації і починати з оздоровлення фінансів підприємств і галузей, із проблем формування і цільового використання інвестиційного та інноваційного потенціалу виробництва, відшкодування і нагромадження капіталу на новій технічній основі.

Загальний концептуальний підхід до оздоровлення фінансів підприємств реального сектору економіки повинен ґрунтуватися на декількох найважливіших принципах.

По-перше, сучасна економічна політика стосовно підприємств повинна базуватися на інтеграції ринкової самоорганізації і системи державного регулювання. На жаль, самостійно вирішити проблеми свого фінансового оздоровлення підприємствам не під силу.

По-друге, держава, бажаючи оздоровити реальний сектор, повинна не згортати свою і так незначну інвестиційну діяльність, а розширювати її. Неприпустимо і далі проводити політику скорочення державних закупівель і тим самим - політику обмеження і придушення сукупного попиту, а разом з тим і масштабів ділового обороту підприємств.

По-третє, необхідна ефективна політика мобілізації внутрішніх інвестиційних ресурсів підприємств і підвищення відповідальності за їхнє цільове використання.

По-четверте, необхідно враховувати, що існуючі процентні ставки по кредитах не гарантують доступність кредиту для багатьох підприємств, оскільки рівень процентних ставок перевищує закономірно-доступний у 3-4 рази. Крім того, високий ризик неповернення кредитних вкладень не усувається, оскільки корінь підвищеної ненадійності підприємств таїться в їх збитковості і низькому рівні рентабельності.

Таким чином, головними умовами макроекономічного фінансового оздоровлення підприємств є:

- зниження ставки банківського відсотка по кредитах при одночасному зростанні довгострокових кредитних ресурсів і підвищенні рентабельності підприємств реального сектора економіки;
- подолання переливу (витоку) капіталу зі сфери матеріального виробництва в спекулятивний сектор економіки;
- усунення розриву між банківським відсотком і нормою прибутку, одержуваного в реальному секторі економіки, відновлення ринкового співвідношення між прибутковістю промислового і банківського капіталу відповідно з правилом: $p = 2r$;
- забезпечення підвищення норми нагромадження за рахунок капіталізації чистого прибутку шляхом введення тимчасового режиму інвестиційного контролю в приватизованому і державному секторах господарства;
- створення фінансових, юридичних і обліково-контрольних умов для нарахування, збереження і використання по цільовому економічному призначенню фондів амортизаційних відрахувань;
- створення інституційних умов для повернення невиконаних зобов'язань приватними чи корпоративними підприємствами перед державою в частку держави в майні (активах) даного боржника-підприємства;
- зняття перешкод і створення умов зрощування вітчизняного банківського і промислового капіталів і формування могутніх промислово-фінансових груп;

- реалізація на практиці численних пропозицій, спрямованих на зниження податкового навантаження, особливо у відношенні капіталів, що функціонують у сфері матеріального виробництва.

Резервами покращення фінансового стану підприємства є :

- поліпшення показників виробничої діяльності (обсяги, якість робіт, послуг);

- підвищення рентабельності виробництва, а отже, і суми прибутків і обігових коштів;

- зростання обігових коштів через зважені управлінські рішення та поліпшення їх структури;

- зменшення невиправданих (понаднормативних) залишків товарно-матеріальних цінностей на складах підприємства;

- зменшення простроченої дебіторської заборгованості.

Одним із напрямків покращення фінансового стану підприємства є збільшення його прибутку за рахунок:

- збільшення обсягу реалізації робіт, послуг;

- зменшення витрат на виробництво і реалізацію продукції, робіт, послуг;

- зменшення кредиторської заборгованості підприємства;

- аналізу використання ресурсів підприємства, собівартості продукції, робіт, послуг.

Отже, у виявленні резервів фінансового поліпшення підприємства може допомогти маркетинговий аналіз із вивчення попиту і пропозиції, ринків збуту і формуванню на цій основі оптимального асортименту і структури виробництва продукції. Одним з основних і найбільш радикальних напрямів фінансового оздоровлення підприємства є пошук внутрішніх резервів збільшення прибутковості виробництва і досягнення беззбиткової роботи за рахунок більш повного використання виробничої потужності підприємства, підвищення якості і конкурентоспроможності продукції, зниження її собівартості, раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, скорочення непродуктивних витрат і втрат.

Список використаних джерел:

1. Благодетелева-Вовк С.Л. *Управління фінансовою санацією підприємств : [навч. посібник] / С.Л.Благодетелева-Вовк – К. : Ніка-Центр, 2006. – 248 с.*

2. Ларіонова К.Л. *Управління фінансовою санацією підприємств. Методичні вказівки для студентів спеціальності “Фінанси” / К.Л. Ларіонова. – Хмельницький : ХНУ, 2005. – 159 с.*

3. Карпунь І.Н. *Управління фінансовою санацією підприємства : [навч. посібник] / І.Н. Карпунь – Львів : «Магнолія-2006», 2007. – 418 с.*

4. Колісник М.К. *Фінансова санація і антикризове управління підприємством : [навч. посібник] / М.К.Колісник, П.Г.Ільчук, П.І.Віблий – К. : Кондор, 2007. – 272 с.*

5. Терещенко О.О. *Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : [навч. посібник] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/78/>*